

Nižší DPH na potraviny: „Staneme se ještě štedřejšími sponzory obchodníků“

- CZ24 News | 9. prosince 2023

ČESKO: V příštím roce bude opět nutné připravit se na ještě dražší potraviny. To řekli sami obchodníci s potravinami, kteří se odkazují na zdražování u výrobců. Ministr zemědělství se diví, proč obchody zdraží, když bude od nového roku platit nižší DPH na potraviny, a slíbil pouze, že na ně dál bude vyvíjet „neformální nátlak“. Snižování DPH je přitom jedna z nejhorších možností, jak bojovat proti vysokým cenám.

Potraviny budou od ledna v nové sjednocené sazbě DPH 12 procent, nyní jsou v první snížené sazbě 15 procent. To, že ministr zemědělství Marek Výborný i ostatní zástupci vlády slibovali, že díky tomuto kroku se lidé dočkají levnějších nákupů, bylo od začátku mylné.

„Upozornili jsme ministra zemědělství Marka Výborného, že pokud dodavatelé zvednou své ceny, promítne se to na pultech obchodů a může to vymazat zlevnění díky nižší sazbě DPH,“ řekl za Svaz obchodu a cestovního ruchu jeho prezident Tomáš Prouza. A mluví až o výrazných deseti procentech navíc.

Velcí dodavatelé si zase zvyšování cen obhajují navýšením nákladů kvůli dalšímu zdražení energií, které od příštího roku přijde, a také kvůli dopadům vládního konsolidačního balíčku (jehož součástí jsou právě i změny v sazbách daně z přidané hodnoty).

Že od nového roku zákazníkům ještě více zdraží výrobky, říká již tradičně i šéf největší české mlékárny Madeta Milan Teplý. Nedostane prý dotaci od státu a trápí ho rostoucí náklady na energie. A na to se odvolávají i další producenti.

Na možnost, že snížení DPH nemusí vést ke zlevnění potravin, upozorňovali ekonomové od chvíle, kdy vláda tuto změnu už na jaře oznamovala. „Z historie víme, že snížení DPH se v konečné ceně projeví maximálně z 50 procent. Za každou korunu, kterou stát – tedy daňový poplatník – uleví na DPH, tak 50 haléřů doputuje ke spotřebitelům ve formě nižších cen a 50 haléřů si ponechá podnikatel ve své marži. Ve výsledku tak daňový poplatník neušetří absolutně nic, naopak se stane ještě o něco štedřejším sponzorem obchodníků,“ upozorňuje hlavní ekonom Cyrrus Vít Hradil.

Pokud vláda sníží DPH o tři procentní body, nelze nikdy počítat s tím, že toto snížení plně promítne v cenách potravin. Část si totiž firmy nechají na maržích. Podle odhadů analytiků by tedy bylo reálné domnívat se, že snížení by mohlo být zhruba o polovinu, tedy maximálně o 1,5 procenta.

Běžné také je, že v lednu dochází k přecenění zboží a služeb, a to směrem vzhůru. Proto by muselo být snížení DPH opravdu výrazné, aby ho růst nákladů na energie, mzdy a další položky nepřebil a koneční spotřebitelé efekt v podobě zlevnění produktu zaznamenali.

„Lze očekávat, že firmy na růst nákladů zareagují růstem cen, což bude jistě tlačit proti poklesu inflace, která bude přesto klesat směrem k dvouprocentnímu inflačnímu cíli. Tento pohyb bude ovlivňovat spousta faktorů od vývoje ekonomiky, lednové přecenění, spotřební chování domácností, tempo snižování úrokových sazeb ze strany ČNB a řada dalších. Růst koncových cen a související růst marží pak bude omezován konkurenčním bojem. Platí proto, že odvětví, kde je silná koncentrace konkurence, nebudou zdražovat příliš a možná vůbec. V odvětvích, kde je konkurence spíše slabší,

můžeme čekat prudší růst cen," řekl deníku Echo24 hlavní ekonom Roklen Pavel Peterka.

Jediným funkčním nástrojem na dosažení dlouhodobě přiměřených spotřebitelských cen je tedy zřejmě jen zdravá konkurence na trhu. „A je pravdou, že v tomto ohledu má Česko významné rezervy, když například systém dotací naopak protěžuje velké hráče na trhu, čímž jim pomáhá dále betonovat vlastní neotřesitelnou pozici, díky které pak mohou šponovat ceny výše. Nesouhlasil bych ovšem určitě s apelem na to, aby stát firmám zlevňoval energie a snižoval daně," tvrdí Hradil.

[ZDROJ](#)